

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ
RĪGAS STRADIŅA UNIVERSITĀTE

Studiju virziena “**Socioloģija, politoloģija un antropoloģija**”

Otrā cikla augstākās izglītības studiju programmā

“SOCIĀLĀ ANTROPOLOĢIJA”

Izglītības klasifikācijas kods: 45314

Informācija par ekspertu

Vārds	Aija	Uzvārds	Zobena
Darbavieta	LU Ekonomikas un sociālo zinātņu fakultāte	Amats	profesore, vadošā pētniece
Grāds/ profesionālā kvalifikācija	Dr.sc.soc.		
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			<i>paraksts (skatāms laika zīmogā)</i>

Novērtēšanas vizītes datums: 2026. gada 22. jūlijs

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

1. Rīgas Stradiņa universitātes (turpmāk - RSU) 2026. gada 23. aprīļa iesniegums Nr. 3-DPAD-6/223/2026 “*Par izmaiņām otrā cikla (akadēmiskajā maģistra) studiju programmā “Sociālā antropoloģija” un tam pievienotie pielikumi*”
2. RSU 2026. gada 16. jūnija pavadvēstule Nr. 3-DPAD-6/323/2026 “*Par papildus dokumentu iesniegšanu*” un tai pievienotie pielikumi.
3. RSU 2026. gada 22. jūlijā ekspertes vizītes laikā iesniegtie dokumenti:
 - Informatīva prezentācija par izmaiņu nepieciešamību otrā cikla augstākās izglītības studiju programmā “Sociālā antropoloģija”
 - Informatīva prezentācija par RSU E-studiju vidi Moodle

Sagatavojot atzinumu tika izmantota:

1. Novērtēšanas vizītes laikā intervijās ar RSU pārstāvjiem iegūtā informācija;
2. [Augstskolu likums](#) (ar aktuālajiem grozījumiem spēkā no 20.01.2026.);
3. MK noteikumi [Nr. 793.](#) (11.12.2018.) “Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi”;
4. MK noteikumi [Nr. 240.](#) (13.05.2014.) “Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu”;
5. MK noteikumi [Nr. 322.](#) (13. 06. 2017.) “Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju”;
6. MK noteikumi [Nr. 202.](#) (16.04.2013.) MK “Kārtība, kādā izsniedz valsts atzītus augstāko izglītību apliecinošus dokumentus”.

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) otrā cikla (akadēmiskā maģistra) studiju programma “Sociālā antropoloģija”, LR izglītības kvalifikācijas kods (IKK) 45314, kura ir iekļauta RSU akreditētajā (līdz 14.11.2030.) studiju virzienā “Socioloģija, politoloģija un antropoloģija”.

Studiju programmas “Sociālā antropoloģija” pārveide veikta, lai nodrošinātu tās atbilstību mūsdienu sociālās antropoloģijas disciplīnas attīstībai un starptautiskajām akadēmiskajām tendencēm.

Pieteiktās izmaiņas:

- kursu integrācija vai satura maiņa - mainīt 11 studiju kursu nosaukumu vai saturu, izstrādāt 3 jaunus studiju kursus;
- studiju kursu satura aktualizēšana.

Studiju programmas izmaiņas

Ir precizēts vairāku studiju kursu nosaukums un daļēji atjaunots, papildināts to saturs, saglabājot līdzšinējo apjomu (*Klasiskās antropoloģijas teorijas vietā kurss Teorija antropoloģijā: virzieni un debates*; *Mūsdienu antropoloģijas teorijas vietā - Teorija mūsdienu antropoloģijā: virzieni un debates* saglabājot; *Reliģijas antropoloģija vietā Reliģijas antropoloģija: priekšstati, rituāli, kosmoloģijas u.c.*); apvienoti divi esošie kursi, savstarpēji salāgojot saturu (piemēram, apvienoti studiju kursi *Urbānā antropoloģija* 3 ECTS un *Ēdiena antropoloģija* 3 ECTS izveidojot 6 ECTS studiju kursu *Pilsētas un lauku attiecības: ēdiens, kopienas un ilgtspēja* 6 ECTS apjomā); precizēts nosaukums, pielāgots un atjaunots studiju kursa saturs (studiju kursu *Reģionālās studijas (etnogrāfija) I, II, II* - katrs 6 ECTS apjomā, vietā viens studiju kurss *Reģionālā etnogrāfija* 6 ECTS apjomā); studiju programmā iekļauti jauni kursi (piemēram, *Digitālā antropoloģija: informācija, atmiņa un kultūra* 3 ECTS apjomā), bet vairāki studiju kursi vairs netiks īstenoti (piemēram, *Bērnības etnogrāfija, Mūzika un klusēšana* - katrs 3 ECTS apjomā). Daļa studiju kursu saglabā savu saturu un apjomu studiju programmā bez izmaiņām (*Patēriņa antropoloģija, Aktuālās debates sociālajā antropoloģijā* - katrs 3 ECTS apjomā). Detalizētu studiju programmas satura izmaiņu salīdzinājumu skatīt RSU 2026. gada 23.aprīļa iesnieguma Nr. 3-DPAD-6/223/2026 par izmaiņām otrā cikla (akadēmiskajā maģistra) studiju programmā “Sociālā antropoloģija” 5. pielikumā.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Tikšanās ar RSU vadību

Tikšanās piedalījās studiju prorektors un dekāne.

Studiju programmas “Sociālā antropoloģija” pārveide tika īstenota kā mērķtiecīgs studiju satura un struktūras modernizācijas process, kura mērķis bija nodrošināt programmas atbilstību mūsdienu sociālās antropoloģijas disciplīnas attīstībai, starptautiskajām akadēmiskajām tendencēm un darba tirgus prasībām Latvijā.

Aktīvais studiju programmas pārveides posms norisinājās laika periodā no 2025. gada novembra līdz 2026. gada aprīlim. Programmas pārveides procesā tika iesaistīti RSU Sociālo zinātņu fakultātes docētāji, Sociālās antropoloģijas disciplīnas pētnieki, pieaicinātie nozares eksperti un studiju programmas absolventi. Programmas pārveide tika saskaņota Sociālo zinātņu fakultātē ar dekāna p.i., prodekāna p.i. un programmu grupas vadītāju, kā arī apstiprināta 2025. gada 18. decembra Sociālo zinātņu fakultātes domes sēdē. Programmas pārveides virziens tika prezentēts un apstiprināts RSU rektorātā.

Balstoties uz tikšanās laikā iegūto informāciju, var secināt, ka studiju programmas pārskatīšana balstīta uz salīdzinošu analīzi par sociālās antropoloģijas studiju programmām Eiropas un Ziemeļvalstu universitātēs, esošās studiju programmas izvērtējumu, uz nozares docētāju un pētnieku vērtējumu par aktuālajiem pētniecības virzieniem, kā arī programmas absolventu fokusgrupas rezultātiem par programmas līdzšinējo dizainu un atbilstību darba tirgus prasībām. Var secināt, ka veiktās izmaiņas vērstas uz studiju satura modernizāciju, iekļaujot mūsdienu antropoloģijā nozīmīgus tematiskos virzienus, tostarp cilvēku un vides attiecību, digitālo sociālo prakšu un institucionālo sistēmu analīzi, akadēmisko pratību un ētiku. Tāpat atjaunotās programmas dizains izstrādāts ar starpdisciplināru ievirzi, veidojot sasaisti ar radniecīgām sociālo un humanitāro zinātņu disciplīnām, socioloģiju, cilvēkģeogrāfiju, kultūras studijām, politikas zinātni, mediju un digitālo tehnoloģiju studijām.

Tikšanās laikā iegūtās informācijas un iesniegto materiālu analīze ļauj secināt, ka studiju programmas pārveides procesā liela uzmanība tikusi pievērsta atgriezeniskajai saitei ar absolventiem un ir ņemtas vērā atziņas, kas tiek īstenotas RSU stratēģijas izstrādes procesā, veidojot to kā modernu, uz jaunajām tendencēm reaģējošu universitāti, kuras uzmanības centrā ir zinātne veselīgai sabiedrībai, starptautiskums un ilgtspēja. Studiju programmu un studiju procesa kopumā pilnveides procesā liela nozīme ir atgriezeniskajai saitei. RSU regulāri tiek veiktas studējošo aptaujas – kursu novērtējums, pasniedzēju novērtējums, sasniedzot līdz 60% respondences līmeni. RSU lielu uzmanību velta arī starptautiskas studiju vides veidošanai, studentu piesaistei, pilnveidojot ārvalstu studentus rekrutācijas mehānismu. Pārveides rezultātā ir plānots ne tikai pilnveidot un strukturāli pārkārtot studiju programmas saturu, iezīmējot veselības aprūpes dimensiju, bet arī pārveidot studiju programmas organizāciju. Pozitīvi vērtējama arī pāreja no līdz šim tika organizētās ziemas uzņemšana, uz ar šo akadēmisko gadu ir plānoto vasaras uzņemšanu, tādā veidā arī organizatoriski iekļaujoties RSU kopējā studējošo uzņemšanas procesā.

Liela uzmanība tiek pievērsta viesprofesoru piesaistei, arī šīs studiju programmas īstenošanā ir iesaistīti viesprofesori, ar kuriem ir izveidojusies stabila un ilglaicīga sadarbība. 2024. gadā izveidotajā Sociālo zinātņu fakultātē ieviesta inovatīva pārvaldības sistēma, notiek intensīva starpdisciplināra pētniecība. Tās struktūra un darbības principi aizgūti no ASV augstskolām – Bufalo Universitātes un Masačūsetsas Tehnoloģiju institūta, kur RSU docētāji vairākkārt devušies pieredzes apmaiņā. Studiju programmas pilnveidē ieguldītais pasniedzēju darbs tika sasaistīts ar metodiskā darba sadaļu pasniedzēju atalgojumā iekšējās un ārējās konsolidācijas projektu ietvaros. No vienas puses, viesprofesoru iesaiste paplašina studiju programmas saturu, tās starptautisko dimensiju, no otras puses - rada zināmu atkarību studiju procesa plānošanā no viesprofesoru darba plāniem, viņu iespējām nodrošināt sistemātisku nozīmīgu studiju programmas pamatu veidojošu studiju kursu īstenošanu.

Līdztekus studiju satura pilnveidei regulāri tiek pilnveidots studiju tehniskais nodrošinājums, veidota studiju un pētniecības infrastruktūra tieši sociālajām zinātnēm – nodrošināti kvalitatīvo datu kodēšanas, transkribēšanas mākslīgā intelekta rīkiem u.c. sociālo zinātņu pētniecības nodrošinājums – foto, video kameras vizuālajām metodēm tiek nodrošināts gan pētniekiem, gan studējošajiem. RSU gatavojas jaunā akadēmiskās karjeras ietvara ieviešanai. Tas ļaus elastīgi savienot akadēmisko un praktisko karjeras ceļu.

RSU jaunajiem pasniedzējiem nodrošina mentoringa atbalstu, atbalsta iesaisti pētniecības projektos, rakstu sagatavošanu, konferenču, vasaras skolu apmeklēšanu utt. Ir pieejami doktorantu granti, atbalsts lauka darbam Latvijā un arī ārvalstīs. RSU liela uzmanība tiek pievērsta gan akadēmiskā personāla, gan studējošo starptautiskajai apmaiņai. Plānotajā pārejā uz vasaras uzņemšanu būs vieglāk to organizēt. Studijās tiek izmantotas intensīvās jauktās mobilitātes programmas (BIP) sadarbībā ar Padujas Universitāti Itālijā, Masarika Universitāti

Čehijā. Studiju metodisko atbalstu nodrošina Pedagoģiskās izaugsmes atbalsta centrs. Līdz ar mākslīgā intelekta rīku izmantošanu studiju procesā, uzmanība tiek pievērsta arī MI nevēlamas izmantošanas risku ierobežošanai. Sociālo zinātņu fakultātes studiju rokasgrāmatā ir integrēti akadēmiskā godīguma jautājumi. RSU ir izstrādāta mākslīgā intelekta ieviešanas stratēģija uz diviem gadiem. Tiek risināti arī juridiskie ierobežojumi (universitāte nevar iegādāties mākslīgā intelekta rīku licences), tādēļ docētājam tiks kompensēta divu rīku (līdz 400 euro gadā) licenču iegāde.

Kopumā var secināt, ka RSU tiek pievērsta vienlīdz liela uzmanība dažādu studiju virzienu attīstībai, studiju materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanai, vienlīdz lielu uzmanību veltot gan veselības aprūpes un sociālās labklājības nozares, gan sociālo zinātņu studijām. 2024. gadā izveidotā Sociālo zinātņu fakultāte darbojas nesen rekonstruētā ēkā, kurā ir nodrošināta mūsdienu prasībām atbilstoša vide gan studijām, gan pētniecībai. Šī fakultāte ir pirmā Latvijā, kas ieviesusi inovatīvu pārvaldības sistēmu un intensīvi strādā pie starpdisciplināru pētniecības virzienu attīstības.

Tikšanās ar studiju programmas vadību

Tikšanās piedalījās studiju programmas vadītāja.

Studiju programmas pārveide ir vērsta uz to, lai tās saturs pilnvērtīgi atspoguļotu sociālās antropoloģijas disciplīnas attīstību, aktuālās teorētiskās un metodoloģiskās debates, kā arī mūsdienu sabiedrības izaicinājumus. Vienlaikus atjaunotais programmas dizains saglabā sociālās antropoloģijas klasisko teorētisko pamatu un metodoloģisko kodolu, nodrošinot līdzsvaru starp klasiskajām antropoloģijas teorijām, aktuālajām disciplīnas diskusijām un mūsdienu prasībām pielāgoties spējīgai etnogrāfiskajai pētniecībai. Programmas pārveide vienlaikus stiprina sociālās antropoloģijas studiju attīstību Latvijā, nodrošinot tās atbilstību starptautiskajām akadēmiskajām diskusijām un veicinot programmas redzamību Baltijas un Ziemeļeiropas antropoloģijas studiju telpā.

Programmas pilnveides nepieciešamību noteikuši vairāki savstarpēji saistīti faktori. Pēdējos gados vērojams studējošo skaita samazinājums, kas raksturīgs augstākās izglītības sektoram kopumā un rada nepieciešamību stiprināt programmas konkurētspēju. Vienlaikus sociālās antropoloģijas disciplīna piedzīvo būtiskas transformācijas, kas saistītas ar jaunu pētniecības virzienu attīstību un studiju satura fragmentācijas riskiem. Tādēļ programmas pārveidē īpaša uzmanība pievērsta metodoloģiskās konsekvences saglabāšanai un studiju satura integrācijai. Būtisku ieguldījumu programmas attīstībā sniegusi arī absolventu atgriezeniskā saite, kas apliecina nepieciešamību skaidrāk sasaistīt studiju rezultātus ar profesionālās darbības iespējām.

Līdztekus akadēmiskajai kvalitātei programmā arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta praktiskajam pielietojumam un absolventu nodarbinātībai. Viens no attīstības virzieniem ir antropoloģisko zināšanu izmantošana dažādu nozaru organizācijās un darba vidē, piemēram, pētot, kā veselības aprūpes iestādēs dažādas darbinieku grupas uztver un īsteno zaļās politikas un ilgtspējas vadlīnijas. Šādi piemēri ilustrē antropoloģijas nozīmi organizāciju, sabiedrības un publiskās politikas procesu izpratnē un veicina studiju sasaisti ar darba tirgus vajadzībām. Vienlaikus programmā tiek akcentēta nepieciešamība skaidrāk komunicēt potenciālajiem studentiem profesionālās karjeras iespējas pēc studiju absolvēšanas, lai programma netiktu uztverta tikai kā personiskās intereses vai hobijs izglītība.

Studējošo profils liecina, ka aptuveni 70 % studentu jau ir profesionālā darba pieredze dažādās jomās, tostarp personālvadībā, jurisprudencē un uzņēmējdarbībā, savukārt pārējie lielākoties studijas turpina pēc iepriekš iegūtas izglītības RSU politikas zinātnes programmās. Paralēli tiek

attīstīta Atvērtās universitātes pieeja, kas nodrošina iespēju apgūt atsevišķus studiju kursus interesentiem, kuri antropoloģiju vēlas studēt personīgās izaugsmes nolūkā. Tādā veidā tiek nostiprināta studiju programmas sasaiste ar darba tirgu, tomēr saglabājot iespēju apgūt interesējošās tēmas pašizglītībai. Atvērtās universitātes studijās apgūtie kursi var tikt pielīdzināti maģistra studiju laikā apgūtajiem kursiem, ja klausītājiem ir interese turpināt studijas maģistratūrā. Programmas turpmākās internacionalizācijas ietvaros plānots uzsākt uzņemšanu arī angļu valodā, sākotnēji piesaistot Erasmus mobilitātes studentus.

Programmas īstenošanu nodrošina skaidri definēts studiju vadības modelis ar vairāku līmeņu atbalsta sistēmu. Studējošajiem ir pieejama studiju servisa kontaktpersona, kas pārzina programmas specifiku, savukārt mācību procesa organizators koordinē nodarbību plānošanu. Studiju programmas direktors ir atbildīgs par studiju plānu īstenošanu, docētāju darba koordinēšanu, regulāru tikšanos organizēšanu ar studentiem vismaz divas reizes gadā un komunikāciju ar studiju grupu vecākajiem. Programmas stratēģisko attīstību un fakultātes prioritāšu ieviešanu nodrošina prodekāne.

Nozīmīga uzmanība tiek pievērsta arī docētāju profesionālajai attīstībai un starptautiskajai sadarbībai. Studējošie augstu novērtē docētāju dažādību, tādēļ programmā mērķtiecīgi tiek paplašināts viesprofesoru un vieslektoru loks. Antropoloģijas akadēmiskajā vidē zināšanu apmaiņu lielā mērā motivē profesionālā sadarbība un interese par disciplīnas attīstību, nevis tikai finansiāli apsvērumi. Vienlaikus tiek atbalstīta jauno akadēmisko darbinieku izaugsme, tostarp nodrošinot akadēmisko atvaļinājumu promocijas darbu pabeigšanai un veicinot doktorantu sekmīgu promociju.

Studiju kvalitāti papildus nodrošina metodiskais un tehniskais atbalsts, kā arī skaidri definēti akadēmiskā godīguma un mākslīgā intelekta izmantošanas principi, kas noteikti studiju reglamentā un pētniecības ētikas prasībās. Programma aktīvi izmanto Erasmus+ mobilitātes iespējas gan studentiem, gan docētājiem un administratīvajam personālam, tostarp īstenojot īstermiņa intensīvās jauktās mobilitātes (Blended Intensive Programme – BIP) kursus, kas stiprina starptautisko sadarbību un studiju kvalitāti.

Svarīga programmas attīstības sastāvdaļa ir arī sadarbība ar absolventiem, kuru profesionālā pieredze un atgriezeniskā saite tiek izmantota studiju satura pilnveidē, darba tirgus vajadzību identificēšanā un programmas ilgtermiņa attīstības plānošanā.

Analizējot iesniegtos materiālus un informāciju, kas tika iegūta tiekoties ar studiju programmas vadību var secināt, ka studiju programmas pārveides gaitā veiktās izmaiņas ir vērstas uz studiju satura modernizāciju, iekļaujot mūsdienu antropoloģijā nozīmīgus tematiskos virzienus, kā arī veidojot studiju programmas dizainu ar starpdisciplināru ievirzi, veidojot sasaisti ar radniecīgām sociālo un humanitāro zinātņu disciplīnām, socioloģiju, cilvēkģeogrāfiju, kultūras studijām, politikas zinātnei, mediju un digitālo tehnoloģiju studijām, atsaucoties uz aktuālo darba tirgus pieprasījumu.

Tikšanās ar studiju programmas mācībspēkiem

Tikšanās piedalījās trīs pasniedzējas, divas no tām ir ievēlētas pasniedzējas, viena - viespasniedzēja.

Nepieciešamību pēc izmaiņām studiju programmā noteikusi gan sociālās antropoloģijas disciplīnas attīstība, gan nepieciešamība pilnveidot studiju organizāciju un saturu.

Iepriekš programmā tika plaši piesaistīti ārvalstu docētāji, kuri būtiski bagātināja studiju saturu ar starptautisku pieredzi. Tomēr šāda pieeja ilgtermiņā izrādījās grūti uzturama, jo viesdocētāju piesaiste bieži bija īslaicīga un to galvenokārt motivēja akadēmiskā interese par Baltijas

reģionu, nevis materiālie apsvērumi. Tādēļ programmas attīstībā lielāka loma pakāpeniski uzticēta pastāvīgajiem docētājiem, vienlaikus saglabājot mērķtiecīgu viesprofesoru un vieslektoru iesaisti atsevišķās tematiskajās jomās. Šo tendenci vēlams saglabāt, jo viesprofesoru piesaiste gan bagātina studiju programmas saturu, tomēr pastāv risks nodrošināt studiju programmas akadēmiskā personāla stabilitāti ilgtermiņā.

Studiju saturs ciešāk sasaistīts ar docētāju pētniecisko darbību. Lielāks uzsvars likts uz tādām mūsdienu antropoloģijas tēmām kā daudzugu attiecības, cilvēka un vides mijiedarbība, kā arī citi aktuāli pētniecības virzieni. Atsevišķos studijuursos tiek īstenota kopīga docēšana, piemēram, kursā par pilsētas un lauku attiecībām, kurā līdztekus diviem programmas docētājiem tiek iesaistīti arī uzaicinātie eksperti. Savukārt viesprofesoru piesaiste tiek organizēta mērķtiecīgi – atbilstoši gan reģionālajai specializācijai, gan konkrētajai kursa tematikai, nosakot skaidras prasības par studiju rezultātiem un kursa saturu. Pozitīvi vērtējama ciešā saite starp studijām un pētniecību, ko nodrošina plašs akadēmiskā personāla pētniecisko interešu spektrs, kas arī studējošajiem dod plašas specializācijas iespējas.

Pozitīvi vērtējams tas, ka programmas pilnveides procesā nav veidoti pilnīgi jauni studiju kursi, bet būtiski atjaunots un papildināts jau esošo kursu saturs, stiprinot to savstarpējo sasaisti un novēršot satura fragmentāciju. Programmas veidotāji uzsver, ka studiju kursi netiek uztverti kā izolētas vienības – tos vieno caurvijošas teorētiskās un metodoloģiskās tēmas, kas aptver gan reģionālus, gan globālus procesus. Īpaša uzmanība pievērsta vēsturisko un mūsdienu antropoloģijas perspektīvu integrēšanai, nodrošinot studentiem vienotu skatījumu uz disciplīnas attīstību. Programmas pilnveidē izmantota arī fokusgrupu diskusijās (FGD) iegūtā absolventu atgriezeniskā saite, kas palīdzējusi identificēt nepieciešamos uzlabojumus.

Būtiski pilnveidots arī dzimtes studiju kurss, kura apjoms palielināts no 3 līdz 6 ECTS kredītpunktiem. Kursa īstenošanā iesaistīts docētājs no Igaunijas, kurš darbu veic attālināti, savukārt kursa saturs papildināts ar tādām aktuālām tēmām kā maskulinitāte, *incel* kustība un *antigender* kustības. Atsevišķu tematu padziļinātai analīzei plānots piesaistīt arī ārējos ekspertus, piemēram, no centra “Marta”, tādā veidā nostiprinot saiti ar potenciālo darba tirgu absolventiem.

Liela studiju programmas priekšrocība ir īpaši akcentētā studiju sasaiste ar zinātnisko pētniecību. Studenti ne tikai patstāvīgi veic lauka pētījumus studiju ietvaros, bet arī tiek iesaistīti Latvijas zinātnes padomes Fundamentālo un lietisķo pētījumu programmas (FLPP), programmas “Apvārsnis Eiropa” un citu pētniecības projektu īstenošanā. Studijuursos paredzēta arī mini etnogrāfijas izstrāde aptuveni 20 stundu apjomā, kas ļauj studentiem praktiski apgūt etnogrāfiskās pētniecības metodes. Pētniecības vide tiek stiprināta arī ar pēcdoktorantūras grantu iespējām un citu ārējo finansējuma avotu piesaisti, tādā veidā iezīmējot iespējas akadēmiskās karjeras veidošanai.

Pozitīvi vērtējama tāda nozīmīga programmas attīstības prioritāte kā jauno docētāju profesionālā izaugsme. Fakultātē tiek uzsvērtas atbalstoša un koleģiāla akadēmiskā vide, kurā jaunie pasniedzējiem tiek sniegta gan profesionāla, gan cilvēciska atbalsta. Pieredzējušie akadēmiskie darbinieki aktīvi iesaista absolventus doktorantūras studijās, palīdz atrast promocijas darbu vadītājus, veicina iesaisti pētniecības projektos un starptautiskajā sadarbībā. Docētāju profesionālo attīstību sekmē arī sadarbība ar ārvalstu universitātēm un pētniecības centriem, tostarp Maincas Universitāti, Melnkalnes partnerinstitūcijām, kā arī dalība programmas “Apvārsnis Eiropa” projektos. Vairāku vieslektoru iesaiste balstās personīgajā akadēmiskajā motivācijā un ilgstošā starptautiskajā sadarbībā ar universitātēm Somijā, Dānijā un Islandē.

Vienlaikus programmas īstenotāji norāda uz nepieciešamību veicināt ciešāku dialogu starp dažādu paaudžu docētājiem. Lai gan labbūtības tematika tiek uzskatīta par nozīmīgu nākotnes attīstības virzienu, tā programmā vēl nav pilnībā attīstīta. Tāpat tiek atzīts, ka dažkārt vecākās paaudzes docētāju pieredze netiek pietiekami izmantota, kas rada zināmu nestabilitāti.

Tikšanās dalībnieki apstiprināja RSU un studiju programmas vadības veikto par to, ka studiju kvalitāti papildina daudzveidīgs metodiskais un tehniskais atbalsts. Docētājiem un studentiem tiek piedāvātas un aktīvi tiek izmantotas profesionālās pilnveides apmācības, pieejami metodiskie materiāli un specializētā literatūra, kā arī nodrošināts studiju procesam nepieciešamais tehniskais aprīkojums. Īpaša uzmanība tiek pievērsta akadēmiskajam godīgumam un atbildīgai mākslīgā intelekta rīku izmantošanai. Šie jautājumi ir integrēti akadēmiskās pratības studiju kursā un pētniecības ētikas apgūvē, veidojot studentiem izpratni par atbildīgu tehnoloģiju izmantošanu akadēmiskajā darbā.

Tikšanās ar studējošajiem

Piedalījās trīs pēdējā kursa studenti, kuru studijas noslēgsies 2026./2027. akadēmiskā gada rudens semestrī.

Tikšanās dalībnieki pārstāvēja dažādas studējošo kategorijas. Viena studente (apmierināta ar savu karjeru banku sektorā, ieguvusi atbilstošu izglītību) izvēlējusies studijas šajā studiju programmā kā papildinājumu savai pašizglītībai un nesaista studijas ar iespējamu profesionālās darbības maiņu. Otra studējošo pārstāve pēc bakalaura grāda politikas zinātnē iegūšanas RSU izvēlējusies turpināt studijas šajā maģistra programmā. Jau pēc pirmā studiju semestra pateicoties teicamajām sekmēm viņa ir ieguvusi budžeta vietu. Kā priekšrocību savai izvēlei viņa minēja moduļu principu studiju organizācijā. Trešais students darbojas NVO sektorā un kā personīgās izaugsmes treneris. Kā galveno motivāciju savu maģistra studiju izvēlei, viņš minēja personīgus kontaktus ar studiju programmas docētājiem.

Studējošo un studiju atbalsta sistēmas izvērtējums un tikšanās laikā teiktas apstiprina, ka sociālās antropoloģijas maģistra studiju programmu lielākoties izvēlas augsti motivēti studējošie, kuru lēmums studēt balstīts personīgās interesēs, profesionālajā pilnveidē vai vēlēšanās padziļināt izpratni par sabiedrības procesiem. Lielākā daļa studējošo maksā par savām studijām, jo budžeta vietu skaits ir neliels. Balstoties uz savu un kursabiedru pieredzi sarunas dalībnieki apliecināja, ka daudzi studējošie studijas uzsāk pēc ilgāka pārtraukuma izglītībā, nereti apvienojot tās ar pilnas slodzes darbu un ģimenes pienākumiem. Viņu vidū ir dažādu profesiju pārstāvji – banku sektora darbinieki, pētnieki, uzņēmējdarbības speciālisti, personības izaugsmes treneri un citi –, kuru profesionālā darbība ne vienmēr ir tieši saistīta ar antropoloģiju, taču studiju laikā iegūtās zināšanas tiek izmantotas darbā ar jaunatni, sociālās atstumtības jautājumiem, organizāciju izpētē un citās jomās. Daļa studējošo jau iepriekš ieguvuši augstāko izglītību citās disciplīnās, savukārt sociālā antropoloģija tiek uztverta kā apzināta un ilgi lolota izvēle.

Studējošie īpaši augstu vērtē iespēju iesaistīties pētniecībā jau studiju laikā. Papildus individuālajiem lauka pētījumiem viņi tiek iesaistīti pētniecības projektos, kā arī starptautiskās mobilitātes aktivitātēs, tostarp Erasmus+ un intensīvās jauktās mobilitātes programmās (BIP), kas sniedz iespēju iepazīt citu valstu akadēmisko vidi un veidot profesionālus kontaktus. Vairāki tikšanās dalībnieki norāda, ka tieši iespēja iegūt starptautisku pieredzi, vienlaikus turpinot studijas Latvijā, ir būtiska programmas priekšrocība un nozīmīgs motīvs izvēlēties antropoloģijas studijas tieši RSU. Var secināt, ka starptautiskās pieredzes iegūšanā studējošie dod priekšroku īslaicīgām intensīvās jauktās mobilitātes programmām (BIP), jo Erasmus+ apmaiņas studijas ir grūti apvienot ar profesionālo darbību un privāto dzīvi.

Par vienu no lielākajām programmas stiprajām pusēm studējošie uzskata studiju kopienu. Neformālā savstarpējā saziņa, piemēram, kopīgā WhatsApp grupā, palīdz uzturēt piederības sajūtu un savstarpēju atbalstu, kas ir īpaši nozīmīgi studentiem pēc ilgāka pārtraukuma izglītībā. Programma nodrošina arī akadēmisko atbalstu, piedāvājot ievad nodarbības akadēmiskajā rakstīšanā, eseju izstrādē un citās studiju prasmēs, kā arī individuālas konsultācijas ar docētājiem. Var secināt, ka šāda pieeja ļauj izlīdzināt studējošo iepriekšējās pieredzes atšķirības un sekmē veiksmīgu iekļaušanos studiju procesā un ir vērtējama pozitīvi.

Studiju saturs tiek vērtēts kā daudzveidīgs un intelektuāli izaicinošs. Studējošie atzinīgi novērtē iespēju pētīt ļoti atšķirīgas tēmas – no sieviešu seksualitātes, cilvēku un dzīvnieku attiecībām, piekrastes pieejamības un depozītu sistēmas līdz Latgales lauku kopienām drošības kontekstā. Īpaši tiek uzsvērti semināru nozīme, jo tie veicina padziļinātas akadēmiskās diskusijas, kritisko domāšanu un iespēju kopīgi ar docētājiem un studiju biedriem attīstīt izpratni par antropoloģiskajiem jautājumiem. Vienlaikus studējošie norāda arī uz pilnveidojamām jomām, piemēram, vēlmi programmā iekļaut plašāku urbānās antropoloģijas tēmu piedāvājumu, pārskatīt studiju darbu un eseju iesniegšanas termiņu plānojumu, lai tie nepārklātos semestra noslēgumā, kā arī nodrošināt vairāk laika intensīvu kursu apguvei.

Augstu novērtēta ir arī viesprofesoru un vieslektoru iesaiste. Ārvalstu docētāji sniedz iespēju iepazīt dažādas antropoloģijas tradīcijas un pētniecības pieejas, savukārt ārvalstīs strādājošo Latvijas antropologu iesaiste stiprina saikni ar starptautisko akadēmisko vidi. Studējošie īpaši izceļ docētāju pieejamību, regulāru atgriezenisko saiti un rūpīgi sagatavotos studiju materiālus. Vienlaikus tiek atzīts, ka atsevišķi kursi ir ļoti prasīgi un uztur augstu akadēmisko kvalitātes līmeni, kas, lai arī rada lielāku slodzi, tiek vērtēts pozitīvi.

Kopumā var secināt, ka studējošie pozitīvi vērtē savu studiju pieredzi. Lai gan studiju programmas mērķi ir veidot ciešāku sasaisti ar darba tirgu, ir daļa studējošo, kas studijas izvēlas personīgajai izaugsmei. Tomēr arī šie studējošie atzīst, ka antropoloģijas studijās iegūtās zināšanas, prasmes un kompetences var sekmīgi pielietot arī savā profesionālajā darbībā.

Materiāltehniskās bāzes apskate, kas attiecas uz pieteiktajām izmaiņām

Studijas notiek modernās, pirms pāris gadiem rekonstruētās telpās, nodrošinot ērtu un mūsdienīgu darba vidi gan studijām, gan pētniecībai.

Bibliotēkas pārstāves ziņojums par studiju nodrošinājumu ar akadēmisko literatūru un periodiku studiju nozarē ļauj secināt, ka RSU bibliotēka ir ne tikai galvenā medicīnas un veselības zinātņu nozares bibliotēka valstī, bet arī pilnvērtīgi nodrošina sociālo zinātņu studijas. Demonstrētie modernie informācijas meklēšanas rīki, abonētās un brīvpieejas tiešsaistes datubāzes liecina, ka nodrošinājums ar nepieciešamo literatūru gan studijām, gan pētniecībai ir pietiekams.

Gan tikšanās ar RSU un fakultātes vadību, gan iesniegto materiālu analīze, apgaitā pa fakultāti redzētais ļāva gūt priekšstatu par to, ka gan studijām, gan pētniecībai ir radīti labvēlīgi nosacījumi. Īpaša uzmanība tiek pievērsta jauno pasniedzēju izaugsmes atbalstam – motivācijas programma, snieguma piemaksa – tās ietvaros tiek izvērtēts zinātniskais sniegums. Darbavieta aprīkojums utt., tehniskais nodrošinājums – datori utt. pilnībā atbilst studiju procesa un pētniecības vajadzībām.

Fakultātē redzētais un akadēmiskā personāla teiktais liecina, ka studiju programmas kvalitāti nodrošina sistemātiska docētāju profesionālā pilnveide. RSU darbojas Pedagoģiskās izaugsmes centrs, kas nodrošina metodisko atbalstu, profesionālās pilnveides kursus, hospitācijas un Jauno docētāju skolu, kas norisinās visa semestra garumā. Docētājiem pieejamas vadlīnijas studiju

kvalitātes pilnveidei, tostarp starptautiski atzītā *Quality Matters* pieeja, kā arī digitālie rīki studiju procesa organizēšanai.

Programmas īstenošanā plaši tiek izmantoti digitālie risinājumi. Visa studiju informācija un materiāli ir pieejami *Moodle* e-studiju vidē, kur izvietoti lekciju materiāli, testi un uzdevumi, tiek organizētas arī attālinātās nodarbības. Akadēmiskā godīguma nodrošināšanai tiek izmantota *Turnitin* sistēma, savukārt lekciju ierakstīšanai un atkārtotai izmantošanai pieejama *Panopto* platforma un *Learning Glass* tehnoloģija. Studējošie ikdienas studiju procesa organizēšanai izmanto MyRSU portālu, kas nodrošina piekļuvi studiju informācijai un administratīvajiem pakalpojumiem. No redzētā var secināt, ka informatīvais un tehniskais nodrošinājums ļauj studijas organizēt augstā kvalitātē.

Studiju kvalitātes pilnveide balstās arī regulārā studējošo atgriezeniskajā saitē. Kursu novērtēšanas anketas studējošajiem ir pieejamas jau semestra laikā un tiek saglabātas vēl divas nedēļas pēc tā noslēguma, tādējādi veicinot lielāku atsaucību. Īpaša uzmanība tiek pievērsta atvērto jautājumu analīzei, izmantojot arī mākslīgā intelekta rīkus, kas palīdz identificēt studiju procesa stiprās puses un pilnveides iespējas, piemēram, e-studiju vides, studiju organizācijas un docēšanas kvalitātes jomā. Vienlaikus akadēmiskā godīguma, pētniecības ētikas un atbildīgas mākslīgā intelekta izmantošanas principi ir integrēti akadēmiskās pratības studiju kursā, veicinot studējošo izpratni par atbildīgu akadēmisko darbu un digitālo tehnoloģiju izmantošanu.

Tikšanās ar darba devējiem un nozares organizāciju pārstāvjiem

Tikšanās piedalījās PwC Latvija Dažādības un iekļaušanas prakses vadītāja; PowerHouse Latvia analītikas un konsultāciju grupas direktors; AS "MADARA Cosmetics" personāla direktore.

Diskusijas ar darba devēju pārstāvjiem apliecina, ka sociālās antropoloģijas studiju programmā iegūtās zināšanas un prasmes ir arvien plašāk izmantojamas ne tikai akadēmiskajā vidē, bet arī uzņēmējdarbībā, valsts pārvaldē un nevalstiskajā sektorā. Uz tikšanos bija uzaicināti privāta uzņēmuma pārstāve (kosmētikas ražošana, studiju programmas absolvente strādā personāla daļā), privāta konsultāciju sektora pārstāvis, kas nodarbina vienu student, kas beigs studijas rudens semestrī. Sarunā piedalījās ar profesionālās organizācijas - Antropologu biedrības pārstāve. Diskusijā eksperte pārliecinājās, ka darba devēju skatījumā sociālās antropoloģijas metodes tiek veiksmīgi izmantotas konsultāciju uzņēmumos, kas sniedz pakalpojumus privātajiem uzņēmumiem, valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām. Darba devēji norāda, ka antropoloģiskā pieeja palīdz dziļāk izprast organizāciju kultūru, klientu vajadzības, sabiedrības vērtību maiņu un uzvedības modeļus, tādējādi nodrošinot kvalitatīvāku lēmumu pieņemšanu un stratēģisko plānošanu.

Kosmētikas ražošana uzņēmuma pārstāve puda viedokli, ka studiju laikā iegūtās kompetences īpaši noder cilvēkresursu vadībā, klientu izpētē, komunikācijā un organizāciju attīstībā. Piemēram, personālvadības speciālisti izmanto sociālās antropoloģijas metodes darbinieku pieredzes izpētē un organizācijas kultūras analīzē, savukārt konsultāciju uzņēmumos antropoloģiskā pieeja tiek integrēta sabiedrības sentimenta analīzē, komunikācijas stratēģiju izstrādē, jaunu tirgu izpētē un ģeopolitisko risku izvērtēšanā. Darba devēji diskusijā uzsvēra, ka mūsdienu strauji mainīgajā sabiedrībā organizācijām nepieciešama padziļināta izpratne par cilvēku vērtībām, paradumiem un sabiedrības transformācijām, un tieši šajā jomā sociālajai antropoloģijai ir būtiska pievienotā vērtība. Šīs zināšanas palīdz plašāk skatīt organizāciju darbību, analizēt darba vides pārmaiņas un izprast sabiedrības attiecības ar tehnoloģijām un digitālo vidi. Vienlaikus visi diskusijas dalībnieki kopīgi atzina, ka lai gan ne visas studiju laikā

iegūtās zināšanas ir tieši izmantojamas uzreiz pēc studiju pabeigšanas, tomēr tās būtiski paplašina profesionālo skatījumu un analītiskās spējas.

Darba devēji saskata plašas antropologu nodarbinātības iespējas īpaši tādās jomās kā mārketinga, zīmolveidība, kategoriju vadība, organizāciju iekšējā komunikācija, darbinieku iesaiste un pārmaiņu vadība. Īpaši tiek uzsvērtā antropoloģiskās pieejas nozīme organizāciju efektivitātes paaugstināšanā, jo ekonomiski ilgtspējīgi risinājumi nav iespējami bez izpratnes par sabiedrības attīstības tendencēm, kultūras atšķirībām un starptautiskās vides dinamiku. Kā piemēri tika minēti projekti par sudraba ekonomiku, vardarbību darba vidē un institucionālo sistēmu darbību, kuros antropoloģiskās metodes ļauj analizēt sarežģītus sociālos procesus un izstrādāt uz pierādījumiem balstītus risinājumus.

Nozīmīga studiju programmas priekšrocība ir ciešā sadarbība ar nozari. Starp universitāti un konsultāciju uzņēmumiem ir noslēgti sadarbības memorandi (piemēram, uzņēmumi, kuru pārstāvji piedalījās šajā diskusijā) kas studentiem nodrošina iespējas stažēties, veikt praksi un iesaistīties pētniecības projektos, tostarp Eiropas Savienības programmas “Apvārsnis Eiropa” iniciatīvās. Darba devēji uzsver, ka praksei būtu jāietver ne vien asistēšanas pienākumi, bet arī patstāvīgi mini-pētījumi, lauka darbs, zīmolu izpēte, patērētāju uzvedības analīze un jaunu tirgu izpēte, tādējādi ļaujot studentiem pilnvērtīgi izmantot studiju laikā apgūtās pētniecības metodes.

Diskusijās izteiktie viedokļi ļauj izdarīt secinājumu, ka profesionālajai kopienai ir liela nozīme sociālās antropoloģijas attīstībā Latvijā. Latvijas Antropologu biedrība aktīvi iesaistās studentu atbalstā, piemēram, īstenojot “Lauku maizes” stipendiju programmu, kas pieejama gan Rīgas Stradiņa universitātes, gan Latvijas Universitātes studentiem. Vienlaikus var secināt, ka abu augstskolu programmas no sākotnējās konkurences pakāpeniski kļuvušas savstarpēji papildinošas – Latvijas Universitātei saglabājot klasisko antropoloģijas tradīciju, bet Rīgas Stradiņa universitātei arvien vairāk attīstot starpdisciplināru pieeju, īpaši tādās jomās kā vides, medicīnas un organizāciju antropoloģija. Var secināt, ka šāda specializācija veicina gan studiju kvalitāti, gan antropoloģijas nozares kopējo attīstību Latvijā.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

RSU studiju virziena “Socioloģija, politoloģija un antropoloģija” otrā cikla (akadēmiskā maģistra) studiju programma “Sociālā antropoloģija” pārveides rezultātā atjaunotajā studiju programmas dizainā kopumā 11 studiju kursiem ir precizēts nosaukums, aktualizēts saturs un struktūra. Izveidoti trīs jauni kursi. Daži kursi ir pārveidoti, apvienojot līdzīga satura iepriekšējos kursus.

Tā studiju kursi *Reģionālās studijas (etnogrāfija) I, II un III* katrs 6 ECTS apjomā pārstrādāti studiju kursā *Reģionālā etnogrāfija* 6 ECTS apjomā; studiju kurss *Etnogrāfiskās metodes un pētījuma dizains, lauka darbs* 12 ECTS apjomā izveidots, pielāgojot daļas no kursiem *Etnogrāfiskā darba prakses principi* - 3 ECTS, *Antropoloģijas izpētes metodes* - 6 ECTS, daļas no kursa *Diskursa analīze, Sociālantropoloģiska ekspedīcija* 3 ECTS un *Maģistra darba izstrādes metodiskais seminārs un tēmas pieteikuma aizstāvēšana* 3 ECTS.

Programmas pārveides ietvaros ir aktualizēti studiju kursi, apvienoti tematiski radniecīgi kursi un ieviesti jauni kursi, kas atspoguļo sociālās antropoloģijas aktuālās pētniecības jomas. Vienlaikus ir pilnveidota studiju struktūra, līdzsvarojot studiju noslodzi un integrējot teorētisko un pētniecības metožu kursu sadalījumu pa semestriem.

Var secināt, ka veiktās izmaiņas (skat. 1. pielikumu *Studiju programmas "Sociālā antropoloģija" plānojums pilna laika klātienes studijām latviešu un angļu valodā*) nodrošina studiju programmas satura aktualitāti, skaidrāku studiju struktūru un atbilstību mūsdienu akadēmiskajām un profesionālajām prasībām sociālās antropoloģijas disciplīnā.

Kursu integrācija un pārveide veikta, lai izveidotu tematiski skaidrāku un strukturētāku studiju programmu, kurā klasiskās sociālās antropoloģijas teorētiskās pieejas tiek sasaistītas ar aktuālajiem pētniecības virzieniem, piemēram, cilvēku un vides attiecību izpēti, digitālās sabiedrības antropoloģiju, institucionālo sistēmu analīzi un sociālās noturības, krīžu un nevienlīdzības jautājumiem.

Kopumā veiktie studiju programmas pārveidojumi ir saturiski atbilst MK noteikumu Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu" [Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu](#) (skat. 3. pielikumu *Studiju programmas "Sociālā antropoloģija" atbilstība valsts izglītības standartam*) prasību būtībai, jo tie stiprina maģistra līmeņa teorētisko sagatavotību, pētniecības kompetences, metodoloģisko sagatavotību un sasaisti ar aktuālām nozares problēmām. Īpaši pozitīvi vērtējama metodoloģijas integrācija, pētniecībā balstīta studiju pieeja un teorētiskā satura sasaistīšana ar aktuālām sociālās antropoloģijas attīstības tendencēm.

Atbilstoši Noteikumu 16. punktam studiju programmas pārveide stiprina gan teorētisko, gan metodoloģisko sagatavotību. Aktualizētie un jaunie kursi, īpaši *Etnogrāfiskās metodes un pētījuma dizains, lauka darbs*, 12 KP nodrošina sistemātiskāku sagatavošanu patstāvīgai pētniecībai un maģistra darba izstrādei. Izvērtējot iesniegto studiju plānu (skat. 1. pielikumu RSU iesniegtajos papildmateriālos) var secināt, ka studiju programmas apjoms pēc pārveides kopumā atbilst 17.punkta prasībām (kopā programmā ir 120 KP: A= 99; B=18; C=3), tomēr maģistra darba izstrādei paredzētais apjoms ir 27 KP 4.semestrī (skat. 1. pielikumu RSU iesniegtajos papildmateriālos), tātad, ir mazāks kā 30 kredītpunktu un neatbilst Noteikumu prasībām. Studiju programmas satura kontekstā loģiskā kursu integrācija tomēr apgrūtina novērtēt maģistra darba izstrādei paredzēto kredītpunktu apjoma atbilstību MK noteikumiem Nr.240 "Noteikumi par valsts akadēmiskās izglītības standartu", jo līdz ar studiju kursu SZF_207 *Maģistra darba izstrāde, priekšizstrādēšana un aizstāvēšana* (27 KP), 1. pielikumā kā otrs maģistra darba izstrādei un aizstāvēšanai paredzētais studiju norādīts kurss SZF_209 *Pētniecības ietekme un komunikācija* (3 KP), kas saturā ir plašāks par maģistra darba izstrādei vēltajām tēmām. Līdz ar to ir grūti novērtēt maģistra darba izstrādei paredzēto kredītpunktu apjomu.

Studiju plānā paredzētais kontaktstundu apjoms atbilst Noteikumu 19. punkta prasībām, jo veido vismaz 30 % no programmas apjoma (izņemot maģistra darba izstrādi). Programmas pārveide saglabā sociālās antropoloģijas teorētisko pamatu un vienlaikus aktualizē teorētisko atziņu izpēti, to sasaistot ar mūsdienu problēmām – vides pārmaiņām, digitālo sabiedrību, nevienlīdzību, institucionālajām transformācijām un sociālo noturību, atbilstoši Noteikumu 20. punkta prasībām par studiju satura teorētisko un pētniecisko fokusu.

Studiju programmas pārveide ir vērsta uz to, lai programmas saturs un sasniegtie rezultāti atbilstu sociālās antropoloģijas maģistra līmeņa izglītībai, tādēļ nav ietekmējusi tās atbilstību Noteikumu 21.1. punktā ietvertajai prasībai par programmas nosaukuma, satura un grāda savstarpējo sasaisti. Programmas izteikti pētnieciskā ievirze, metodoloģiskās sagatavotības stiprināšana un maģistra darba izstrādei nepieciešamo kompetenču attīstība ir saderīga ar maģistra līmeņa studiju funkciju sagatavot studējošos turpmākām studijām trešajā ciklā, tādēļ var secināt, ka arī pēc pārveides tā atbilst Noteikumu 22. punktā noteiktajam maģistra studiju turpināšanas mērķim.

Studiju programmas pārmaiņas sekmē tās iekļaušanos RSU vienotajā redzējumā – zinātne veselīgai sabiedrībai, nostiprinot izpratni par to, kā indivīda un sabiedrības veselība un labbūtība, slimība un medicīna tiek atšķirīgi definētas, praktizētas un pieredzētas dažādos sociāli kultūras, ekonomiskajos un politiskajos kontekstos. Studiju saturs saistīts ar RSU Sociālo zinātņu pētniecības centra pētniecības virzieniem un pētnieku darbu. Pilnveidojot kursu sadalījumu pa semestriem, līdzsvarots kontaktstundu un patstāvīgā darba apjoms, veicināta studējošo dalība starptautiskajās apmaiņas programmās (ERASMUS+), tīklošanā un zināšanu apmaiņā. Studiju programmas pārveidē ņemta vērā starptautisko programmu analīze, tā atbilst RSU SZF attīstības plānam 2024/2025. Var secināt, ka studiju programmas pārveide nostiprinās programmas konkurētspēju Baltijas un Eiropas augstākās izglītības telpā, jo programmā jau tagad tiek piedāvāti studiju kursi ne tikai latviešu, bet arī angļu valodā, tādā veidā nodrošinot iespējas Erasmus+ apmaiņas studentiem apgūt šīs studiju programmas kursus, kā arī stiprinot saikni ar darba tirgu.

Studiju materiāli tehniskais nodrošinājums (telpas, bibliotēkas resursi, digitālie risinājumi u.c.) ļauj organizēt studiju procesu augstā kvalitātē un nodrošināt priekšnosacījumus gan docētāju, gan studējošo iesaistei pētniecībā.

Kopumā otrā cikla augstākās izglītības (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Sociālā antropoloģija” obligātās un ierobežotās izvēles daļas īstenošanu nodrošina 17 docētāji, no kuriem 9 docētāji ir ievēlēti RSU akadēmiskajos amatos (skat. 8. pielikumu *Studiju programmas “Sociālā antropoloģija” īstenošanā iesaistīto mācītspēku saraksts un sastāva analīze*). Docētājiem tiek nodrošināts daudzveidīgs metodiskais un tehniskais atbalsts. Lai gan kopumā RSU ir izveidota laba atbalsta sistēma, kas sekmē jauno docētāju profesionālo izaugsmi, tomēr samērā liels ir studiju programmas īstenošanā iesaistīto docētāju bez doktora grāda īpatsvars (6 no 17) - gandrīz trešā daļa. Stundu pasniedzēju un viesprofesoru iesaisti studējošie vērtē atzinīgi, tomēr var secināt, ka liels ārvalstu docētāju un ārvalstīs strādājošo Latvijas antropologu īpatsvars gan bagātina studiju pieredzi un stiprina starptautisko dimensiju, gan arī var radīt zināmu nestabilitāti studiju organizācijā. Tāpat svarīgi ir stiprināt dialogu starp dažādu paaudžu pasniedzējiem.

Saskaņā ar izmaiņu ieviešanas plānu izmaiņas stāsies spēkā ar 2026./2027. akadēmisko gadu, vasaras uzsākšana. Pašreizējos studējošos izmaiņas neskars, jo viņi noslēgs studijas pēc iepriekšējā plāna, bet jaunuzņemtie uzsāks pēc jaunā plāna. Par izmaiņu norisi ir informēti gan studējošie, gan docētāji. Atbilstoši RSU standartam par pārmaiņu ieviešanu ir atbildīga programmu grupas vadītāja un docētāji, to uzrauga Kvalitātes padome, fakultātes Dome, dekānes un prodekānes pārraudzība, ņemot vērā studējošo novērtējumu (skat. 4. pielikumu *Studiju programmas “Sociālā antropoloģija” saturisko un organizatorisko izmaiņu nepieciešamība un veikto izmaiņu izstrādes apraksts*). Kopumā var secināt, ka RSU pastāv pārdomāta studiju kvalitātes nodrošināšanas un uzraudzības sistēma.

4. Secinājumi

Tikšanās laikā gūts apstiprinājums, ka otrā cikla (akadēmiskās maģistra) studiju programmas “Sociālā antropoloģija” pieteiktās izmaiņas atbilst normatīvo aktu prasībām un ir vērstas uz studiju satura modernizāciju, iekļaujot mūsdienu antropoloģijā nozīmīgus tematiskos virzienus, tostarp cilvēku un vides attiecību, digitālo sociālo praksi un institucionālo sistēmu analīzi, akadēmisko praksi un ētiku. Tāpat atjaunotās programmas dizains izstrādāts ar starpdisciplināru ievirzi, veidojot sasaisti ar radniecīgām sociālo un humanitāro zinātņu disciplinām, socioloģiju, cilvēkģeogrāfiju, kultūras studijām, politikas zinātnei, mediju un digitālo tehnoloģiju studijām.

Tikšanās laikā studenti un darba devēji atzinīgi novērtēja plānotās izmaiņas, jo tās paplašina antropologu nodarbinātības iespējas īpaši tādās jomās kā mārketinga, zīmolveidība, kategoriju vadība, organizāciju iekšējā komunikācija, darbinieku iesaiste un pārmaiņu vadība; antropoloģiskā pieeja var sniegt ievērojamu ieguldījumu organizāciju efektivitātes paaugstināšanā, piedāvāt ekonomiski ilgtspējīgus risinājumus, kas pamatojas uz izpratni par sabiedrības attīstības tendencēm, kultūras atšķirībām un starptautiskās vides dinamiku. Vienlaikus studējošie norādīja uz nepieciešamību pārskatīt studiju darbu un eseju iesniegšanas termiņu plānojumu, lai tie nepārklātos semestra noslēgumā, kā arī nodrošināt vairāk laika intensīvu kursu apguvei.

Akadēmiskā personāla visumā augstais kvalifikācijas līmenis, metodiskā atbalsta sistēma un studiju materiāli tehniskais nodrošinājums nodrošina studiju procesa augstu kvalitāti, tomēr samērā liels ir studiju programmas īstenošanā iesaistīto docētāju bez doktora grāda īpatsvars (6 no 17) - gandrīz trešā daļa, tāpat daļas obligāto studiju kursu īstenošanā iesaistīti viesprofesori.

RSU pastāv pārdomāta studiju kvalitātes nodrošināšanas un uzraudzības sistēma, tomēr nav pietiekams atbalsts tam, lai jaunie pasniedzēji iegūtu doktora grādu optimālā laikā.

5. Rekomendācijas

Eksperte rekomendē apstiprināt Rīgas Stradiņa universitātes studiju virziena “Socioloģija, politoloģija un antropoloģija” otrā cikla (akadēmiskā maģistra) studiju programmā “Sociālā antropoloģija” (izglītības klasifikācijas kods 45314) pieteiktās saturiskās izmaiņas studiju programmas modernizācijai:

- studiju kursu integrācija vai satura maiņa - mainīt 11 kursu nosaukumu vai saturu, izstrādāt 3 jaunus kursus;
- studiju kursu satura aktualizēšana.

Vienlaikus eksperte sniedz vairākas rekomendācijas.

Īstermiņa rekomendācijas, līdz 2 gadiem:

1. Precizēt maģistra darba izstrādei un aizstāvēšanai paredzēto 30 KP atbilstību mērķim maģistra darba izstrāde; pašlaik šie 30 KP ir sadalīti 2 daļās un tiek apgūti studijuursos SZF_209 *Pētniecības ietekme un komunikācija* (3 KP) un SZF_207 *Maģistra darba izstrāde, priekšizstāvēšana un aizstāvēšana* (27 KP). Tai pat laikā daļa no līdz šim piedāvāta studiju kursa *Maģistra darba izstrādes metodiskais seminārs un tēmas pieteikuma aizstāvēšana* 3 KP integrēta studiju kursā *Etnogrāfiskās metodes un pētījuma dizains, lauka darbs*, 12 KP.
2. Pilnveidot studiju programmas plānošanu semestra laikā - saskaņot studējošo patstāvīgo darbu iesniegšanas termiņus tā, lai tie nepārklātos, tādā veidā vienmērīgi sadalot studējošo noslodzi.
3. Veicināt ciešāku dialogu starp dažādu paaudžu docētājiem, akadēmisko personālu, kas RSU ir pamatdarbā, un viesprofesoriem un lekciju pasniedzējiem.

Ilgtermiņa rekomendācijas:

1. Nostiprināt studiju programmas saturā antropoloģisko perspektīvu uz indivīda un sabiedrības veselību un labbūtību, tādējādi vēl vairāk integrējoties RSU vienotajā

redzējumā, kā arī izceļot antropoloģiju kā studiju programmas specializācijas jomu un stiprinot antropoloģijas studiju piedāvājumu nacionālā mērogā.

2. Sekmēt akadēmiskā personāla profesionālo izaugsmi, motivējot iegūt doktora grādu; tādējādi sekmējot pilnvērtīgu akadēmiskā personāla iesaisti ne tikai studiju darbā, bet arī pētniecībā.
3. Saglabājot iespēju piesaistīt viesprofesorus/viespasniedzējus, atbildību par obligātās studiju programmas daļas kursiem vairāk uzticēt pasniedzējiem, kas ir pamatdarbā RSU.

Aija Zobena, profesore, Dr.sc.soc.

Rīgā, 2026. gada 18. augustā